

Eierskap i norsk oppdrettsnæring

Linda Nøstbakken
Simon Flatebø Selle

SNF

SNF

SAMFUNNS- OG NÆRINGSLIVSFORSKNING AS

- er et selskap i NHH-miljøet med oppgave å initiere, organisere og utføre eksternt-finansiert forskning. Norges Handelshøyskole og Stiftelsen SNF er aksjonærer. Virksomheten drives med basis i egen stab og fagmiljøene ved NHH.

SNF er ett av Norges ledende forskningsmiljø innen anvendt økonomisk-administrativ forskning, og har gode samarbeidsrelasjoner til andre forskningsmiljøer i Norge og utlandet. SNF utfører forskning og forskningsbaserte utredninger for sentrale beslutningstakere i privat og offentlig sektor. Forskningen organiseres i programmer og prosjekter av langsiktig og mer kortsiktig karakter. Alle publikasjoner er offentlig tilgjengelig.

SNF

CENTRE FOR APPLIED RESEARCH AT NHH

- is a company within the NHH group. Its objective is to initiate, organize and conduct externally financed research. The company shareholders are the Norwegian School of Economics (NHH) and the SNF Foundation. Research is carried out by SNF's own staff as well as faculty members at NHH.

SNF is one of Norway's leading research environment within applied economic administrative research. It has excellent working relations with other research environments in Norway as well as abroad. SNF conducts research and prepares research-based reports for major decision-makers both in the private and the public sector. Research is organized in programmes and projects on a long-term as well as a short-term basis. All our publications are publicly available.

SNF-Arbeidsnotat nr. 05/19

Eierskap i norsk oppdrettsnæring

av

**Linda Nøstbakken
Simon Flatebø Selle**

SNF-prosjekt nr. 10004
FISH TAX: Resource rent in the Norwegian Fisheries and Aquaculture industries

Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd

SAMFUNNS- OG NÆRINGSLIVSFORSKNING AS
BERGEN, November 2019
ISSN 1503-2140

© Dette eksemplar er fremstilt etter avtale med KOPINOR, Stenergate 1, 0050 Oslo. Ytterligere eksemplarfremstilling uten avtale og i strid med åndsverkloven er straffbart og kan medføre erstatningsansvar.

Sammendrag

Denne rapporten studerer eierskapet i norsk oppdrettsnæring i perioden 2015 til 2018. Hensikten er å kartlegge andelen av produksjonskapasitet i norsk oppdrettsnæring som eies av norske og utenlandske aktører. Utgangspunktet for analysen er registrert juridisk eier av sjøbaserte matfiskkonsesjoner for laks, ørret og regnbueørret i akvakulturregisteret. Konsesjonsopplysningene sammenstilles med skatteetatens aksjonærregister per 31.12 for hvert av de respektive årene. Resultatene fra analysen indikerer en økende konsentrasjon av utenlandsk eierskap i norsk oppdrettsnæring, som per desember 2018 utgjør i overkant av en tredjedel av den samlede produksjonskapasiteten.

Introduksjon

I Norge har man drevet oppdrett av laks og ørret i over 50 år, og det har skjedd veldig mye over disse tiårene. Det startet med oppdrettspionerene som eksperimenterte med hjemmelaget utstyr, prøvde og feilet og på den måten lærte over tid. Dette la grunnlaget for fremveksten av en ny næring i Norge. På 1970-tallet hadde dette blitt en levedyktig næring, og fra 1973 måtte man ha konsesjon for å etablere ny produksjon. Utviklingen fortsatte og produksjonsvolumene vokste de neste tiårene. Etter en krise i næringen med lave priser og mange konkurser, ble oppdrettsloven i 1991 liberalisert. Man lempet da på eierrestriksjonene i loven ved blant annet å åpne opp for at samme person kan ha eierinteresser i flere anlegg, noe som åpnet opp for eksternt eierskap i anleggene. Etter dereguleringen har det skjedd betydelig konsolidering i næringen, der antallet oppdrettsselskaper har gått fra over 800 små selskaper i 1991 til 142 selskaper som ifølge Fiskeridirektoratet (2019) rapporterte inn at de slaktet laks i 2018. Over samme periode har norsk oppdrettsnæring utviklet seg fra å være en småskala distriktsnæring til å bli en av Norges fremste vekstnæringer.

I takt med konsolideringen og profesjonaliseringen som har skjedd, har profesjonelle investorer i økende grad fått øynene opp for næringen – både norske og internasjonale. Næringen har over tid blitt mer kapitalintensiv, og til tross for å være en syklisk næring, har lønnsomheten i perioder vært høy. Norsk oppdrettsnæring er dessuten en stor eksportnæring, også på internasjonal basis dersom vi sammenligner med eksportverdien av akvakultur.

I denne rapporten analyserer vi eierskapet i norsk oppdrettsnæring for årene 2015-2018. Mens tidligere studier har sett på konsolideringen som har skjedd i næringen, ønsker vi å kartlegge hvem som eier produksjonskapasiteten i norsk oppdrettsnæring, og da særlig andelen norsk og utenlandsk eierskap.

Om norsk oppdrettsnæring

Det kreves akvakulturtillatelser for å produsere laks og ørret i sjø (jf. akvakulturloven §4 annet ledd). Antallet akvakulturtillatelser er begrenset, og det har i senere år vært stor etterspørsel etter tillatelser og økt konsesjonskapasitet, noe som har gjort at prisen oppdrettsselskapene er villige til å betale for oppdrettskonsesjoner også har økt.

Til tross for produksjonsbegrensninger og biologiske utfordringer som har hemmet veksten i senere år, er Norge i dag den klart største oppdrettsprodusenten av laks og ørret i verden. Som Tabell 1 viser, stod Norge i 2017 for over 50% av den globale produksjonen av laks og ørret, og Norge har klart å opprettholde eller øke sin markedsandel til tross for at produksjonsveksten i Norge har stagnert de siste årene.

Tabell 1. Global produksjon av laks, ørret, og regnbueørret i et marint miljø, målt i helfiskekvivalenter (kilde: FAO, 2019).

Land	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Norge	994	1123	1307	1240	1327	1376	1321	1303
Chile	320	463	610	602	754	703	616	688
UK	156	159	165	165	181	177	167	193
Canada	102	110	116	98	86	122	124	122
Færøyene	48	60	77	76	86	81	83	87
Australia	32	37	44	43	42	48	56	53
US	20	19	19	19	19	19	16	15
Irland	16	13	13	9	9	13	16	18
Andre	24	30	25	45	37	31	31	34
Totalt	1 711	2 014	2 375	2 297	2 542	2 570	2 431	2 513

Figur 1. Norsk lakseeksport i 2018 (Kilde: SSB, 2019).

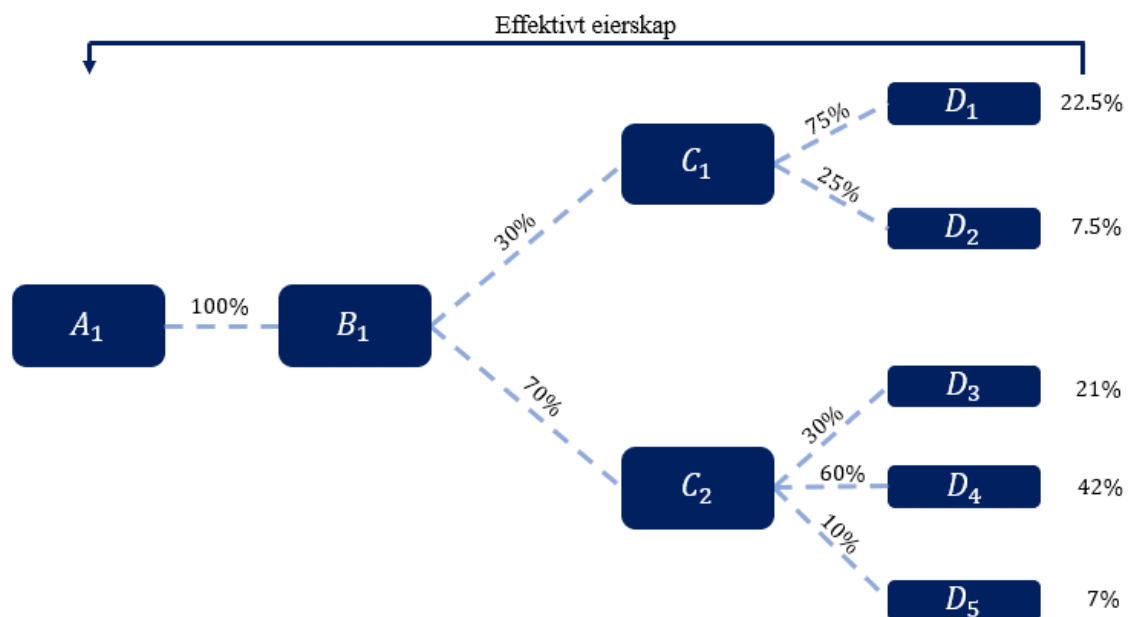
Noter: Kartet viser alle land som importerte mer enn 100 tonn (WFE) laks, ørret og regnbueørret fra Norge i 2018. Både fargemørkhet og størrelse representerer volum. Høyere volum gir større og mørkere markører.

Med Norges store produksjonsvolum og et relativt lite innenlandsk marked for laks og ørret, eksporteres brorparten av norsk produksjon. Som Figur 1 viser, finner norsk laks veien til markeder over store deler av verden. De største importørene av norsk laks og ørret er Polen, Frankrike og Danmark, som står for henholdsvis 14, 10 og 8 prosent av totalt kvantum. En stor videreforedlingsindustri i Polen og Danmark

forklarer den store eksporten til disse landene. En betydelig mengde reeksporteres som videreforedlede produkter fra disse landene til Tyskland og Frankrike. En hovedårsak er at Norge ikke er medlem i EU og dermed møter tollmurer på eksport av videreforedlet fisk.

Metode

I denne delen beskriver vi hvordan vi beregner andelen av produksjonskapasitet i norsk oppdrettsnæring som eies av norske og utenlandske aktører. Metoden går ut på å beregne hvor stort effektivt eierskap aktørene på toppen av eierskaphierarkiet har i hvert enkelt selskap som står som juridisk eier av oppdrettskonsesjoner. For noen eierstrukturer er dette uproblematisk, mens for andre og mer komplekse eierstrukturer, kan det være mer krevende. I fortsettelsen bruker vi noen eksempler for å illustrere metoden vi bruker i ulike tilfeller.

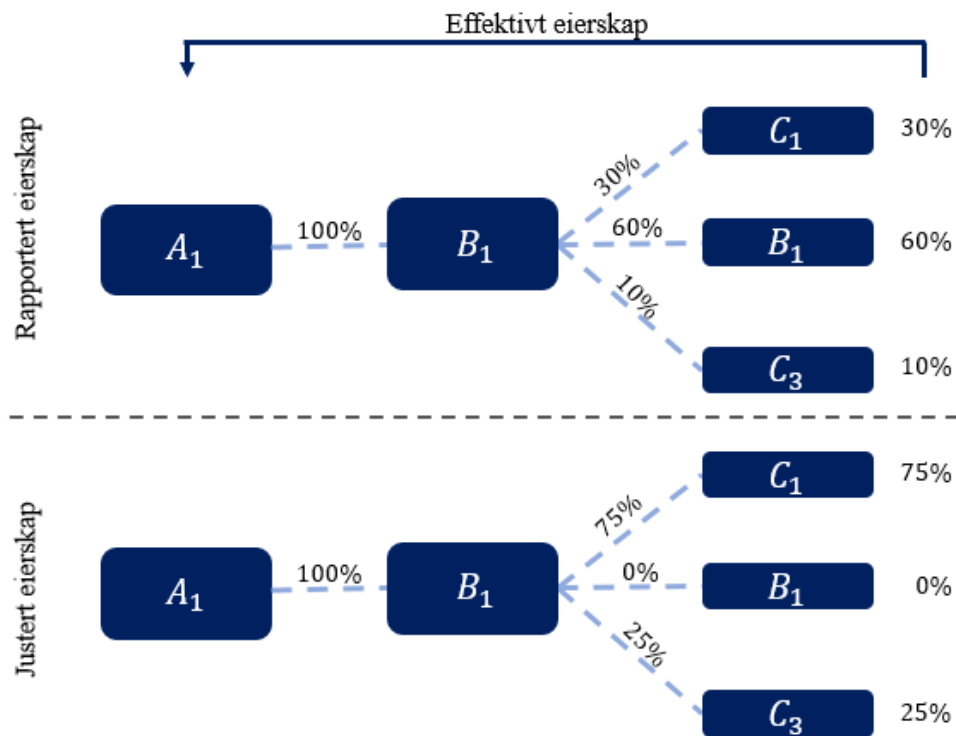

Figur 2. Tradisjonell eierstruktur.

Figur 2 illustrerer en tradisjonell eierstruktur. Her eier for eksempel D₁ en andel på 75% av firma C₁ som igjen eier 30% av B₁. Selskap B₁ eier 100% av selskap A₁, som er juridisk eier av en eller flere oppdrettstillatelser. Dette betyr at D₁ eier en andel $0,75 \cdot 0,3 \cdot 1 = 0,225$ av produksjonskapasiteten selskap A₁ innehar.

Figur 3 viser et tilfelle med kryseierskap som illustrerer justeringene vi må gjøre for å beregne effektivt eierskap i slike tilfeller. I dette eksempelet eier selskap B₁ 60% av aksjene i eget selskap. I tillegg er C₁

og C₃ inne som eiere i B₁ med eierandeler på henholdsvis 30% og 10%. Disse to selskapene eier i praksis 100% av selskap B₁, siden de også eier de aksjer selskap B₁ eier i eget selskap. Vi må derfor justere eierskapet for å få korrekte eierskapsandeler (effektivt eierskap). Dette er gjort i nederste del av Figur 3, der vi har oppjustert eierandelene til C₁ og C₃ i selskap B₁, mens krysseierskapet er justert vekk.

Figur 3: Krysseierskap med tilhørende justering.

Ved å gjøre en lignende analyse som ovenfor for alle eierne i eierskapshierarkiene over et hvert selskap som står oppført som juridisk eier av oppdrettstillatelser, kan vi beregne eierandelene for alle eierne i næringen. Ved å kombinere dette med informasjon om hvor stor produksjonskapasitet hvert selskap med oppdrettstillatelser innehar, kan vi i neste omgang finne andelene norske og utenlandske aktører eier av den totale produksjonskapasiteten i næringen.

Data

For å beregne eierstrukturer i en hvilken som helst næring kreves det en oversikt over bransjeaktører, samt detaljert data for eierskap i de ulike aktørene. Datasettet som brukes i denne rapporten strekker seg over de fire årene 2015-2018 og er hentet fra to primærkilder: Fiskeridirektoratet og Skatteetaten.

Fiskeridirektoratet fører kontinuerlig regnskap over alle juridiske eiere av akvakulturtillatelser i akvakulturregisteret i henhold til akvakulturloven §18 første ledd. Hver konsesjon utgjør en egen enhet i registrert på forvaltningsnivå. Dette innebærer at hver konsesjon er oppført med juridisk eier, som er identifisert med organisasjonsnummer, navn, adresse, postnummer og poststed. I tillegg er det informasjon om den aktuelle konsesjonen: tildelingstidspunkt, tidsbegrensning (dersom aktuelt), geografisk område, formål, produksjonsform, art og kapasitet. Avslutningsvis følger informasjon om lokaliteten(e) lisensen er tilknyttet: lokalitetsnummer og navn, geografisk beliggenhet, produksjonsform (land/sjø), vannmiljø (saltvann/brakkvann/ferskvann) og lokalitetskapasitet (MTB). Opplysningene i registeret er offentlig informasjon.

Fra akvakulturregisteret henter vi ut tillatelser basert på følgende kriterier:

- Formål: Forskning, Kommersiell, Undervisning, Utvikling, Visning og Slaktemerd
- Produksjonsform: Matfisk, Matfisk – (5% MTB økning), Matfisk – Grønn A, Matfisk – Grønn A (5% MTB økning), Matfisk – Grønn B, Matfisk – Grønn C, Matfisk – Grønn konvertert, Stamfisk og Økologisk Matfisk.
- Art: Laks, ørret og regnbueørret
- Kapasitet: Alle konsesjoner større enn null.
- Lokplass: Sjø
- Vannmiljø: Saltvann.

Dette gir totalt 181 ulike selskaper med 1.224 konsesjoner og en samlet kapasitet på 998.608 tonn i 2018.

Den andre komponenten i datasettet er det norske aksjonærregisteret. Alle aksjeselskaper i Norge er pliktet til å føre en kontinuerlig oversikt over alle aksjonærer i henhold til aksjeloven §4-5. Det følger også av samme lov §4-6 at opplysninger skal være tilgjengelig for enhver (offentlig informasjon). Registeret administreres av Skatteetaten og inneholder derfor opplysninger som har betydning for skattlegging av aksjonærer. Oppdatert informasjon må sendes til skatteetaten innen 31. januar etter inntektsåret. Vi har fått tilgang til et datasett som inneholder opplysninger om: navn på selskap og organisasjonsnummer, navn på aksjonærer (herunder også fødselsår, postnummer og poststed), aksjeklasser, antall aksjer ved utgangen av inntektsåret og totalt antall aksjer i foretaket. I 2018 er totalt antall selskaper 314.029. Det gjøres ingen seleksjon i dette registeret.

Empiriske resultater

Tabell 2 viser resultatene av analysen for 2018. Denne tabellen gir en komplett liste av alle selskapene med oppdrettstillatelse per 31. desember 2018 og rapporterer hvor stor produksjonskapasitet (tonn MTB og konsesjoner) de ulike selskapene har, samt hvor stor eierandel norske og utenlandske eiere har. De aller fleste selskapene i tabellen har 1-4 konsesjoner. Disse mindre selskapene har en gjennomsnittlig norsk eierandel på mellom 80% og 90%. De mellomstore selskapene med 10-20 konsesjoner per selskap har en relativt høy norsk eierandel, mens den norske eierandelen faller igjen om vi ser videre til de største selskapene.

For næringen samlet sett, viser våre beregninger at utenlandske aktører eier 35,4% av produksjonskapasiteten i norsk oppdrettsnæring ved utgangen av 2018. Vi presenterer tilsvarende tabeller for årene 2015-2017 i appendiks, men her viser vi bare eierandel på selskapsnivå for de største selskapene. Disse resultatene viser like fullt at den utenlandske eierandelen i næringen har økt med 10,6% fra utgangen av 2015 til utgangen av 2018, en økning som har skjedd gradvis over perioden fra en eierandel den 31.12.2015 på 32%. Ved å se på andelen utenlandsk eierskap i de 20 største selskapene og hvordan denne har utviklet seg over de fire årene, ser vi at det er dette segmentet som driver utviklingen mot større utenlandsk eierskap for næringen som helhet.

Tabell 2. Eierskap i norsk oppdrettsnæring på selskapsnivå per 31.12.2018.

Org.nr.	Selskap	Konsesjoner (Antall)	Kapasitet (Tonn)	Norge (%)	Utland (%)
996482537	AKVADESIGN AS	2	1 560	100,00	0,00
914764238	AKVAFUTURE AS	3	2 340	100,00	0,00
993505005	AKVAKULTUR I VESTERÅLEN AS	1	780	100,00	0,00
937375158	AKVAPLAN NIVA AS	1	780	100,00	0,00
994046055	ALLER AQUA NORWAY AS	2	1 560	0,00	100,00
836014952	AQUA AS	2	1 592	100,00	0,00
935509920	AQUA FARMS VARTDAL AS	4	3 120	100,00	0,00
996227596	AQUACULTURE INNOVATION AS	1	780	100,00	0,00
964367701	AQUAGEN AS	7	4 595	0,00	100,00
997021274	AQUAVISNING AS	1	500	100,00	0,00
994613405	ARNØY LAKS AS	4	3 856	100,00	0,00
895366722	ARNØY LAKS SLAKTERI AS	1	600	100,00	0,00
981137299	ASTAFJORD SLAKTERI AS	2	900	99,86	0,14
916661398	ATLANTIS SUBSEA FARMING AS	1	780	77,96	22,04
996646734	AUSTEVOLL LAKSEPAKKERI AS	1	780	68,71	31,29
959473706	AUSTEVOLL MELAKS AS	3	2 340	100,00	0,00
884141982	BALLANGEN SJØFARM AS	3	1 842	70,00	30,00
983506925	BENCHMARK G. NORWAY AS	2	1 560	0,00	100,00

960672461	BINDALSLAKS AS	6	4 776	100,00	0,00
937843860	BIOMAR AS	4	3 120	0,00	100,00
961389070	BIRKNES MARTIN E EFTF AS	1	350	100,00	0,00
932186497	BJØRØYA AS	12	8 508	100,00	0,00
840215512	BLOM FISKEOPPDRETT AS	8	5 960	100,00	0,00
930391328	BOLAKS AS	12	9 360	97,37	2,63
837564832	BREIVOLL M. PRODUKTER AS	1	500	89,52	10,48
836597702	BREMNES SEASHORE AS	20	20 020	91,67	8,33
984080115	CENTRE FOR AQUA. COMP. AS	3	3 900	29,77	70,23
961922976	CERMAQ NORWAY AS	61	52 422	0,00	100,00
895863742	CLOSEDFISHCAGE AS	1	780	100,00	0,00
947038877	EDELFAARM AS	3	2 340	99,99	0,01
866751242	EIDE FJORDBRUK AS	9	7 020	100,00	0,00
938354286	EIDESVIK LAKS AS	3	2 340	100,00	0,00
958023685	EIDSFJORD SJØFARM AS	14	10 902	100,00	0,00
991952829	ELLINGSEN SEAFOOD AS	11	8 756	100,00	0,00
828829092	EMILSEN FISK AS	8	5 776	100,00	0,00
944819967	ENGESUND FISKEOPPDRETT AS	4	3 120	100,00	0,00
966451238	ERKO SEAFOOD AS	10	7 800	100,00	0,00
924895004	ERVIKS LAKS OG ØRRET AS	3	2 860	100,00	0,00
973190954	ESPEVÆR LAKS AS	1	540	93,24	6,76
855255332	GUNNAR E. FISKEOPPDRETT AS	1	780	100,00	0,00
911501252	EWOS INNOVATION AS	3	2 340	0,00	100,00
964994218	FINNMARK FYLKESKOMMUNE	1	780	100,00	0,00
944663002	FINNØY FISK AS	2	1 560	65,03	34,97
915865895	FIRDA EIENDOM AS	1	500	100,00	0,00
936678432	FIRDA SJØFARMER AS	13	10 140	100,00	0,00
940887836	FJELBERG FJORDBRUK AS	4	3 120	100,00	0,00
871596832	FJORD DRIFT AS	2	1 575	100,00	0,00
858000742	FLAKSTADVÅG LAKS AS	7	5 934	100,00	0,00
958608837	FLOKENES FISKEFARM AS	2	1 560	100,00	0,00
997411781	FREMSKRIDT LAKS AS	2	1 560	100,00	0,00
914380553	FYLKESNES FISK AS	3	2 340	100,00	0,00
950912278	GILDESKÅL F. STASJON AS	4	2 096	100,00	0,00
993155632	GILDESKÅL SEAFOOD AS	1	780	100,00	0,00
988365777	GRATANGLAKS AS	5	4 685	100,00	0,00
980361306	GRIEG SEAFOOD FINNMARK AS	27	25 551	73,65	26,35
838065392	GRIEG SEAFOOD ROGALAND AS	19	15 420	73,65	26,35
942395701	HARDANGER FISKEFORED. AS	1	600	93,68	6,32
989867202	HARDINGSMOLT AS	1	780	89,60	10,40
980900754	HAVBRUKSSTASJ. I TROMSØ AS	1	780	100,00	0,00
971349077	HAVFORSKNINGSINSTITUTTET	2	1 560	100,00	0,00
951375772	HELLESUND FISKEOPPDRETT AS	1	796	93,20	6,80
994403842	HITRAMAT FARMING AS	1	780	82,06	17,94
828764292	HOFSETH AQUA AS	7	5 590	0,56	99,44

938626367	HORDALAND FYLKESKOMMUNE	2	910	100,00	0,00
938233535	ILSVÅG HOLDING AS	1	400	100,00	0,00
952217860	ISQUEEN AS	2	1 560	100,00	0,00
911589842	K STRØMMEN LAKSEOPP. AS	4	3 120	68,30	31,70
997152743	KARSTENSEN E FISKEOPP. AS	2	1 560	100,00	0,00
990405476	KIRKENES PROCESSING AS	1	300	59,93	40,07
942027672	KLEIVA FISKEFARM AS	6	5 629	100,00	0,00
836881362	KNUTSHAUGFISK AS	3	2 340	100,00	0,00
947607855	KOBB. OG FURUH. OPPDRETT AS	7	5 460	79,20	20,80
937875312	KOBBVÅGLAKS AS	2	1 592	100,00	0,00
994224514	KORSHAVN HAVBRUK AS	1	796	94,91	5,09
913601963	EGIL K. & SØNNER AS	7	5 080	100,00	0,00
985872406	KRÅKØY SLAKTERI AS	1	600	100,00	0,00
947672134	KVARØY FISKEOPPDRETT AS	4	3 184	100,00	0,00
821614422	LANDØY FISKEOPPDRETT AS	3	2 340	100,00	0,00
939538992	LANGØYLAKS AS	3	2 340	100,00	0,00
916774605	LAX EXPO AS	1	780	75,65	24,35
985940460	LERØY AURORA AS	28	27 478	55,03	44,97
985848718	LERØY MIDT AS	58	45 240	55,03	44,97
886813082	LERØY VEST AS	38	29 380	55,03	44,97
976253744	LETSEA AS	1	780	66,66	33,34
960900626	LINGALAKS AS	9	6 460	100,00	0,00
994006134	LOFOTEN AQUA AS	1	796	100,00	0,00
943609551	LOFOTEN SJØPRODUKTER AS	6	3 573	100,00	0,00
940333067	LOVUNDLAKS AS	7	5 034	100,00	0,00
939064893	MARØ HAVBRUK AS	2	1 560	100,00	0,00
963867212	MIDT NORSK HAVBRUK AS	17	13 005	98,99	1,01
966384379	MORTENLAKS AS	2	1 592	100,00	0,00
911610744	MOWI FEED AS	1	780	22,36	77,64
959352887	MOWI NORWAY AS	231	191 506	22,36	77,64
944183779	MØRE OG ROMSDAL F.KOMMUNE	1	780	100,00	0,00
939811249	MÅSØVAL FISHFARM AS	2	1 560	92,66	7,34
933792854	MÅSØVAL FISKEOPPDRETT AS	6	4 680	100,00	0,00
987245069	NAMDAL SETTEFISK AS	1	221	96,89	3,11
984027958	NEKTON HAVBRUK AS	2	1 560	100,00	0,00
989278835	NOFIMA AS	7	5 460	100,00	0,00
987044349	NOR SEAFOOD AS	4	3 856	81,91	18,09
996997979	NORDFJORD FORSØKS. AS	1	780	98,21	1,79
921398336	NORDFJORD LAKS AS	2	1 560	100,00	0,00
955750802	NORDLAKS OPPDRETT AS	27	23 993	100,00	0,00
976725859	NORDLAKS PRODUKTER AS	2	1 200	100,00	0,00
964982953	NORDLAND FYLKESKOMMUNE	2	1 560	100,00	0,00
995262894	NORDNORSK STAMFISK AS	3	2 340	38,07	61,93
914725739	NORDSJØ FJORDBRUK AS	2	1 560	100,00	0,00
974767880	NTNU	1	780	100,00	0,00
918002960	NORSK HAVBRUKS. OPPDR. AS	3	1 045	100,00	0,00

918003126	NORSK HAVBRUKS. VISNING AS	1	780	100,00	0,00
998830168	NORSK SJØMAT OPPDRETT AS	1	780	50,00	50,00
812522442	NORTHERN LIGHTS SALMON AS	4	3 856	83,33	16,67
961056268	NOVA SEA AS	31	27 052	52,19	47,81
990970602	NRS FARMING AS	33	29 625	79,68	20,32
995640996	OCEAN FARMING AS	8	6 240	66,12	33,88
920002218	OSLAND HAVBRUK AS	4	3 965	100,00	0,00
898844412	OSLAND STAMFISK AS	3	2 340	100,00	0,00
886953402	PHARMAQ AS	3	2 340	0,00	100,00
994829750	PROPHYLAXIA AS	1	780	96,45	3,55
994300474	PURE FARMING AS	1	780	100,00	0,00
995292971	PURE NORWEGIAN SEAFOOD AS	1	130	100,00	0,00
963666721	QUATRO LAKS AS	2	1 560	100,00	0,00
980649598	REFSNES LAKS AS	4	3 120	100,00	0,00
938567697	ROGALAND FJORDBRUK AS	7	5 480	100,00	0,00
971045698	ROGALAND FYLKESKOMMUNE	1	780	100,00	0,00
916345240	RYFISH AS	1	780	100,00	0,00
977203740	RØVÆR FJORDBRUK AS	2	1 560	100,00	0,00
816157382	SALAKS AS	7	6 433	100,00	0,00
958973306	SALMAR AS	4	3 120	64,82	35,18
966840528	SALMAR FARMING AS	101	87 810	64,82	35,18
913361210	SALMO FUTURE AS	2	1 560	100,00	0,00
916266081	SALMO PHARMA AS	2	1 560	100,00	0,00
916000030	SALMOBREED SALTEN AS	1	780	25,03	74,97
980938875	SALMON CENTER AS	1	780	100,00	0,00
952662813	SALMONOR AS	8	6 352	100,00	0,00
883691822	SALMOSEA AS	2	1 040	99,95	0,41
882201252	SALTEN N950 AS	1	780	99,99	0,01
992130636	SALTEN STAMFISK AS	2	1 560	99,99	0,01
935415039	SANDNES FISKEOPPDRETT AS	3	2 340	100,00	0,00
996198944	SEAFOOD SECURITY AS	1	780	29,66	70,34
963950837	SEKKINGSTAD AS	1	600	100,00	0,00
996236625	SELSØYVIK HAVBRUK AS	4	1 792	100,00	0,00
961288983	SELØY SJØFARM AS	2	1 592	100,00	0,00
994601407	SELØY SJØPRODUKTER AS	1	500	100,00	0,00
976543718	SINKABERG-HANSEN AS	9	7 148	100,00	0,00
937357370	SINTEF OCEAN AS	1	2 340	100,00	0,00
921601123	SJURELV FISKEOPPDRETT AS	2	1 890	100,00	0,00
929363833	SJØTROLL HAVBRUK AS	26	21 060	77,20	22,80
996679489	SLAKTERIET AS	1	780	99,73	0,27
979598009	SLAKTERIET BREKKE AS	1	240	99,73	0,27
941388841	SOGN OG FJORDANE F.KOMMUNE	1	780	100,00	0,00
963079699	SOTRA FISKEINDUSTRI AS	1	450	93,08	6,92
958123701	STEINVIK FISKEFARM AS	6	4 680	100,00	0,00
991295119	STEINVIK F. VISNINGSSENTER AS	1	500	100,00	0,00

964873755	STIM AS	2	1 450	100,00	0,00
999638872	SULEFISK AS	6	4 680	100,00	0,00
928801373	SUNNHORDLAND FJORDBRUK AS	2	1 560	100,00	0,00
988718181	SVANØY HAVBRUK AS	3	2 340	83,69	16,31
996385035	SØRROLLNESFISK AS	3	2 892	100,00	0,00
983970400	SØRVEST LAKS AS	1	796	93,21	6,79
939174508	TELAVÅG FISKEOPPDRETT AS	2	1 560	100,00	0,00
935443881	TOFTØY FJORDBRUK AS	2	1 560	100,00	0,00
941541240	TOMBRE FISKEANLEGG AS	3	2 340	100,00	0,00
864596592	TOMMA LAKS AS	2	1 592	76,60	23,40
956876354	TROLAND LAKSEOPPDRETT AS	2	1 560	100,00	0,00
864870732	TROMS FYLKESKOMMUNE	2	1 170	100,00	0,00
817920632	TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE	1	780	100,00	0,00
979495358	TYSNES FJORDBRUK AS	4	3 120	100,00	0,00
989041819	VAL SKOLER AS	1	780	100,00	0,00
885228682	VEGA SJØFARM AS	1	796	77,22	22,78
993998443	VEGALAKS AS	1	796	77,37	22,63
963201230	VET.MED. OPPDRAGSSENTER	2	1 560	100,00	0,00
988014036	VIKENCO AS	2	1 000	82,06	17,94
979700121	VIKING FJORD AS	2	1 170	100,00	0,00
948927241	VIKING ØKSNES AS	1	439	92,54	7,46
984095694	VILNES FALK OG MAGNAR ANS	1	780	100,00	0,00
937504446	WENBERG FISKEOPPDRETT AS	2	1 736	99,98	0,02
944725520	WESTERN SEAPRODUCTS A/S	1	300	100,00	0,00
933591530	WILSGÅRD FISKEOPPRETT AS	6	5 540	92,38	7,62
945095016	ØYFISK AS	4	3 184	100,00	0,00
918020322	ØYLAKS AS	1	780	100,00	0,00
Topp 20		789	665 048	52,71	47,29
Andre		435	333 560	88,43	11,57
Totalt		1 224	998 608	64,64	35,36

I den empiriske analysen baserer vi oss på metoden beskrevet ovenfor, men siden eierskapsstrukturene er komplekse og kan involvere svært mange ledd, begrenser vi analysen til selskapet som eier oppdrettstillatelser, samt inntil seks eierledd over dette. For å sikre at vi ved denne avgrensingen i analysen ikke mister viktig informasjon, beregner vi for hvert selskap hvor stor andel av eierskapet vi faktisk fanger opp. For 2018, viser tallene at vi med å begrense oss til seks eierledd over oppdrettsselskapet, fanger opp minst 99% av eierne. I de aller fleste tilfeller fanger vi opp tilnærmet 100% av eierskapet. Representativitetsanalyse for de tidligere årene viser lignende resultater.

Konklusjon

I denne rapporten har vi analysert eierskapet i norsk oppdrettsnæring fra 2015 til 2018, med særlig fokus på andelen norsk og utenlandsk eierskap. Vi har presentert resultater for hvert selskap som står som

juridisk eier av oppdrettstillatelser i Norge. Vi har også aggregert opp og funnet norske og utenlandske eierandeler i den samlede produksjonskapasiteten i norsk oppdrettsnæring. Resultatene våre viser at det er store forskjeller mellom de ulike selskapene, men at særlig de store selskapene med relativt mange oppdrettskonsesjoner har betydelige utenlandske eierandeler. For hele næringen sett under ett finner vi at andelen utenlandsk eierskap har økt gradvis fra 32% i 2015 til 35,4% i 2018, en økning i utenlandsk eierandel på 10,6% over disse fire årene. Analysen vår viser også at det er de største selskapene som driver denne utviklingen.

Referanser

FAO. 2019. Global Aquaculture Production 1950-2017.

Fiskeridirektoratet. 2018. Statistikk for akvakultur 2018 – foreløpige tall.

SSB. 2019. Tabell 09283 Eksport av fisk, etter land/handelsområde/verdensdel 2007-2018.

Appendiks

Tabell 3. Eierskap i norsk oppdrettsnæring på selskapsnivå per 31.12.2017.

Org.nr.	Selskap	Konsesjoner (Antall)	Kapasitet (Tonn)	Norge (%)	Utland (%)
959352887	MARINE HARVEST NORWAY AS	231	188 304	19,95	80,05
966840528	SALMAR FARMING AS	64	49 920	70,00	30,00
961922976	CERMAQ NORWAY AS	56	48 484	0,00	100,00
985848718	LERØY MIDT AS	58	45 240	56,64	43,36
951661198	SALMAR NORD AS	33	31 884	70,00	30,00
886813082	LERØY VEST AS	37	28 600	56,64	43,36
961056268	NOVA SEA AS	32	27 300	59,72	40,28
985940460	LERØY AURORA AS	28	26 877	56,64	43,36
980361306	GRIEG SEAFOOD FINNMARK AS	26	23 966	68,75	31,25
955750802	NORDLAKS OPPDRETT AS	27	23 535	100,00	0,00
929363833	SJØTROLL HAVBRUK AS	26	21 060	78,01	21,99
836597702	BREMNES SEASHORE AS	20	20 020	91,67	8,33
990970602	NRS FINNMARK AS	19	17 955	84,17	15,83
838065392	GRIEG SEAFOOD ROGALAND AS	19	15 420	68,75	31,25
936678432	FIRDA SJØFARMER AS	13	10 140	100,00	0,00
930391328	BOLAKS AS	12	9 360	97,37	2,63
958023685	EIDSFJORD SJØFARM AS	11	9 240	100,00	0,00
963867212	MIDT NORSK HAVBRUK AS	12	8 800	99,12	0,88
991952829	ELLINGSEN SEAFOOD AS	11	8 580	100,00	0,00
966451238	ERKO SEAFOOD AS	10	7 800	100,00	0,00
Topp 20		745	622 485	51,78	48,22
Andre		443	341 269	88,05	11,95
Totalt		1 188	963 754	64,62	35,38

Tabell 4. Eierskap i norsk oppdrettsnæring på selskapsnivå per 31.12.2016.

Org.nr.	Selskap	Konsesjoner (Antall)	Kapasitet (Tonn)	Norge (%)	Utland (%)
959352887	MARINE HARVEST NORWAY AS	230	187 968	28,26	71,74
966840528	SALMAR FARMING AS	64	49 920	70,99	29,01
961922976	CERMAQ NORWAY AS	55	47 520	0,00	100,00
985848718	LERØY MIDT AS	55	42 900	59,08	40,92
951661198	SALMAR NORD AS	32	30 240	70,99	29,01
886813082	LERØY VEST AS	37	28 600	59,08	40,92
961056268	NOVA SEA AS	32	27 300	54,69	45,31
985940460	LERØY AURORA AS	28	26 205	59,08	40,92
955750802	NORDLAKS OPPDRETT AS	27	23 535	100,00	0,00
980361306	GRIEG SEAFOOD FINNMARK AS	25	23 186	69,52	30,48
929363833	SJØTROLL HAVBRUK AS	26	21 060	79,23	20,77
836597702	BREMNES SEASHORE AS	20	20 020	91,67	8,33
838065392	GRIEG SEAFOOD ROGALAND AS	19	15 420	69,52	30,48
990970602	NRS FINNMARK AS	14	15 158	82,96	17,04
936678432	FIRDA SJØFARMER AS	13	10 140	100,00	0,00
930391328	BOLAKS AS	12	9 360	97,37	2,63
958023685	EIDSFJORD SJØFARM AS	11	9 240	100,00	0,00
963867212	MIDT NORSK HAVBRUK AS	12	8 800	100,00	0,00
991952829	ELLINGSEN SEAFOOD AS	11	8 580	100,00	0,00
966451238	ERKO SEAFOOD AS	10	7 800	100,00	0,00
Topp 20		733	612 952	54,55	45,45
Andre		424	323 067	87,79	12,21
Totalt		1 157	936 019	66,02	33,98

Tabell 5. Eierskap i norsk oppdrettsnæring på selskapsnivå per 31.12.2015.

Org.nr.	Selskap	Konsesjoner (Antall)	Kapasitet (Tonn)	Norge (%)	Utland (%)
959352887	MARINE HARVEST NORWAY AS	220	177 768	30,40	69,60
961922976	CERMAQ NORWAY AS	52	45 015	0,00	100,00
985848718	LERØY MIDT AS	55	42 900	68,30	31,70
966840528	SALMAR FARMING AS	52	40 744	75,14	24,86
886813082	LERØY VEST AS	34	26 260	68,30	31,70
961056268	NOVA SEA AS	30	25 740	56,08	43,92
955750802	NORDLAKS OPPDRETT AS	27	23 535	100,00	0,00
980361306	GRIEG SEAFOOD FINNMARK AS	24	22 241	88,62	11,38
951661198	SALMAR NORD AS	23	21 735	75,14	24,86
929363833	SJØTROLL HAVBRUK AS	26	21 060	83,91	16,09
985940460	LERØY AURORA AS	19	17 745	68,30	31,70
836597702	BREMNES SEASHORE AS	16	17 030	91,67	8,33
990970602	NRS FINNMARK AS	14	14 194	87,43	12,57
838065392	GRIEG SEAFOOD ROGALAND AS	15	12 300	88,62	11,38
948874628	SALMAR ORGANIC AS	10	10 140	75,14	24,86
936678432	FIRDA SJØFARMER AS	13	10 140	100,00	0,00
958023685	EIDSFJORD SJØFARM AS	12	9 630	100,00	0,00
963867212	MIDT NORSK HAVBRUK AS	12	8 800	100,00	0,00
991952829	ELLINGSEN SEAFOOD AS	11	8 580	100,00	0,00
930391328	BOLAKS AS	10	7 800	100,00	0,00
Topp 20		675	563 357	58,08	41,92
Andre		433	332 511	84,86	15,14
Totalt		1 108	895 868	68,02	31,98

Denne rapporten studerer eierskapet i norsk oppdrettsnæring i perioden 2015 til 2018. Hensikten er å kartlegge andelen av produksjonskapasitet i norsk oppdrettsnæring som kontrolleres av norske og utenlandske aktører. Utgangspunktet for analysen er registrert juridisk eier av sjøbaserte matfiskkonsesjoner for laks, ørret og regnbueørret i akvakulturregisteret per oktober 2019. Konsesjonsopplysningene sammenstilles med skatteetatens aksjonærregister per 31.12 for hvert av de respektive årene. Resultatene fra analysen indikerer en økende konsentrasjon av utenlandsk eierskap i norsk oppdrettsnæring, som per desember 2018 utgjør i overkant av en tredjedel av den samlede produksjonskapasiteten.

SNF

Samfunns- og næringslivsforskning AS

Centre for Applied Research at NHH

Helleveien 30
NO-5045 Bergen
Norway

P +47 55 95 95 00
E snf@snf.no
W snf.no

Trykk: Allkopi Bergen